LAUSUNTO
14.2.2024

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Asia: O 2/2024 vp Monenvälinen yleissopimus Pilari 1:n Amount A:n täytäntöönpanemiseksi

Kokonaisuutena arvioiden Keskuskauppakamari pitää valtiovarainministeriön kantaa yleissopimuksen allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuudesta perusteltuna ja eri näkökohdat tasapainoisesti huomioon ottavana.

Keskuskauppakamari haluaa kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin näkökohtiin.

- OECD:n Pilari 1 Amount A:n tavoitteena on osittain uudelleenallokoida verotusoikeus maailman suurimpien ja kannattavimpien konsernien voitoista. Uudelleenallokointi merkitsisi poikkeamista nykyisestä konsernin fyysiseen läsnäoloon ja markkinaehtoperiaatteen mukaan määriteltyyn voitonjakamiseen eri valtioiden välillä. Uudelleenallokointi hyödyttäisi erityisesti markkinavaltioita, joissa Amount A:n soveltamisalaan kuuluvat konsernit eivät tällä hetkellä ole fyysisesti läsnä, vaikka niillä olisi merkittävästi asiakkaita tai palveluiden käyttäjiä kyseisissä valtioissa. Vaikka verotusoikeuden osittaista allokaatiota voidaan perustella erityisesti digitaalisten liiketoimintamallien kehittymisellä ja nykyisen järjestelmän perustumisella "vanhentuneisiin" periaatteisiin, on huomattava, ettei muutos periaatteessa rajoitu vain digitaalista liiketoimintaa harjoittaviin konserneihin eikä se lähtökohtaisesti ole pienten, vientimarkkinoista riippuvaisten talouksien intressissä. **Suomen kannalta verotuottojen jakautumisen kannalta edullisempaa on, että jatkossakin ratkaisevaa olisi, missä harjoitetaan arvoa luovaa, innovatiivisuuteen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan perustuvaa toimintaa**. Toisaalta on huomattava, että uudelleenallokointi kohdistuisi verrattain pieneen osaan soveltamisalaan kuuluvien konsernien voitoista (25 % voitoista, jotka ylittävät 10 %:n kannattavuusrajan).

- Vaikka nyt ehdotettu verotulojen uudelleenallokaatio ei ole Suomen välittömässä intressissä, Keskuskauppakamari pitää sinällään tarkoituksenmukaisena, että **kansainvälistä verojärjestelmää pyritään kehittämään ensisijassa OECD:ssä tapahtuvalla laajapohjaisella yhteistyöllä, jolla pyritään pitkän aikavälin ratkaisuun.** Vaihtoehtona OECD:n tasoiselle ratkaisulle ovat EU:n tasolla tai kansallisella tasolla tehtävät toimenpiteet erityisesti ns. digiverojen muodossa.

- Suomen ei tule kiirehtiä monenvälisen yleissopimuksen allekirjoittamista vaan seurata sopimuksen voimaantulon etenemistä ja tehdä oma päätöksensä allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuudesta vasta sen jälkeen. Sopimuksen voimaantulon ratkaisevassa ns. pisteytysjärjestelmässä USA:lle on annettu ylivoimaisesti suurin merkitys, koska merkittävä osa Pilari 1 Amount A:n

soveltamisalaan kuuluvista konserneista olisi yhdysvaltalaisia (voimaantuloon tarvitaan 600 pistettä 999 kokonaispisteestä, joista USA edustaa 486 pistettä). Tällä hetkellä USA:n mukaantulo vaikuttaa hyvin epätodennäköiseltä, eikä **Suomen allekirjoittamisella ole käytännössä merkitystä ennen kuin USA:n ratkaisu on tiedossa**.

- Valtiovarainministeriön selvityksessä valtiovarainvaliokunnalle on arvioitu, ettei sääntely koskisi yhtään suomalaista konsernia alkuvaiheessa. Arvio perustuu vuosien 2020 ja 2021 tietoihin. Soveltamisedellytyksenä oleva liikevaihtoraja voisi laskea myöhemmin (aikaisintaan seitsemän vuoden päästä voimaantulosta) 20 miljardista eurosta 10 miljardiin euroon. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan Pilari 1 Amount A:ta koskevasta poikkeuksellisen monimutkaisesta sääntelystä aiheutuisi sen soveltamisalaan mahdollisesti kuuluville suomalaisille konserneille merkittävää hallinnollista taakkaa ja oikeudellista epävarmuutta. Monenkeskiseen sopimukseen sisältyviä kaavamaisia ratkaisuja voittojen verotusoikeuden uudelleenallokoinnista ja kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta eri valtioiden ei ole koskaan testattu käytännössä. Osana allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuuden arviointia Suomen tulee varmistaa, että **konserneille on riittävästi ennakollisia ja jälkikäteisiä oikeusturvakeinoja verotusoikeuden jakautumista koskevien kansainvälisten veroriitojen ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi**. Valtiovarainministeriön selvityksen perusteella vaikuttaisi, että sopimus täyttäisi nämä edellytykset. Olennaista kuitenkin on, että oikeusturvakeinot ovat toimivia myös käytännössä – eikä vain paperilla.

- Sopimuksen allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa tulisi huomioida myös, että OECD:n Pilari 2:n eli globaalin minimiveron implementoiminen vie tällä hetkellä valtavasti resursseja yrityksiltä ja verohallinnoilta. **Kommentaareineen useita satoja sivuja kattavan yleissopimuksen toimeenpaneminen globaalia minimiveroa koskevan siirtymäajan (2024-2026) aikana ei ole tarkoituksenmukaista, vaan se tulisi ajoittaa siirtymäajan jälkeiseen aikaan eli aikaisintaan vuoteen 2027**.

- Sopimuksen allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa tulee lisäksi kiinnittää huomiota siihen, miten yhtäältä sopimuksen allekirjoittaminen ja voimaantulo tai toisaalta sen kariutuminen vaikuttaisi **kansallisten digiverojen käyttöönottoon** ja **EU:n mahdollisiin toimenpiteisiin digitaalisten verojen osalta**. Suomalaisten konsernien kannalta OECD:n tasoinen ratkaisu lienee lopulta ennakoitavampi vaihtoehto.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Tomi Viitala
Johtava veroasiantuntija